

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Po odobritvi sporazuma.

Nov negativum moramo zaznamovati. Pri polno zasadenih diplomatskih ložah so naši poslanci dva polna dni strastno debatirali o stvari, katere se ni dalo več izpremeniti. Dva dni brezplodnih strankarskih prepričevanj smo izgubili zato, da pokažemo vsemu svetu, kako se pripravimo celo tedaj, ko more pomagati edino manifestacija nacionalne skupnosti. Tudi izguba Reke je bila večini naših poslancev samo vzrok za strankarsko spekulacijo in ne za pomnožitev nacionalnega dela.

In vendar so se vsi, tudi opozicijski poslanci globoko zavedali, da bi naša država, ne nesrečo, temveč katastrofo, če bi bila ratifikacija sporazuma, odbila. V zunanje politični vprašanji, zlasti v tako kočljivih, ki pomenijo preložen dan besede, se ne meče vlade. V vprašanji mednarodnih pogodb je dopustljiva samo enotna nacionalna fronta in zato je naskok opozicije v takem slučaju dopusten samo tedaj, kadar more opozicija jamčiti, da izpelje stvar bolje. V jeseni je bil čas za zunanje politično debato o reškem vprašanju večje vlade, sedaj je bilo to prepozno in nedopustno.

Nocemo niti razgrniti slike, ki bi jo vsi ugledali, če bi prišla vest, da je bila ratifikacija sporazuma odbita. Naša meja bi se zopet premaknila na vzhod! Zato rečemo: čast onim demokratskim in zemljoradniškim poslancem, ki so omogočili kvorum, ki so iz nacionalnih oziranj morebiti škodovali svojemu opozicijskemu strankarskemu stališču, ki pa so zato storili dobro delo narodu.

Kakor po koroškem plebiscitu slovenski narod, tako se je po rimskem paktu zatekla opozicija v skupščini k zvonjenju po toči.

Po koroškem plebiscitu je bilo samo eno pravilo: z vsjo vneemo delati za nacionalno zavest Korošcev, za njih kulture in gospodarski napredek.

Po rimskem paktu pa je bil tudi samo en izhod: s stisnjenimi pestmi iti na delo. Stokrat bolj bi učinkovala na polnoštevilno zbrane diplomate v skupščinskih ložah, če bi skupščina brez debate v svečani tišini z nad vse slabotno večino odobrila sporazum, kakor pa je to storila dvodnevna strastna debata, ki je odkrivala samo naše napake. V težkih trenutkih je preobličila besedi dokaz majhne resnosti in ta dokaz smo mi podali in zato je bila vsa ratifikacijska debata — negativum.

Povdarili bi pa še eno. Po lanskim jenskim reški debati v skupščini je bilo jasno, da mora v kratkem priti do rešitve reškega vprašanja. In informirani politiki, kar bi moral biti vsak poslanec, so tudi lahko uganili, kakšna bo rešitev vprašanja. Zato je bila dolžnost vseh, ki so hoteli drugačno rešitev, kakor pa smo jo doživeli, da s skrajnim naporom vseh svojih sil okrepe naše stališče in da pridobimo najširše plasti naroda za nastop v obrambo Reke.

Vse naše stranke pa so znale, da pride skoraj do odločitve v reškem vprašanju, toda kljub temu so skrbele vse le za strankarski interes. Kje ste slišali o stranki, ki bi zaradi Reke postavila v svojem partizanstvu, pa čeprav je bilo za vse Jugoslovane jasno, da smo mogli uspeti le, če smo postavili proti v fašizmu ujedinjeni Italiji v demokraciji ujedinjeno Jugoslavijo!

Ratifikacija sporazuma je odobrena. Na vrsto pride trgovinska pogodba z Italijo. Ali bomo tudi pri tej pogodbi doživeli žalostno igro, da si bomo po njenem sklepu pred očmi tujca kazali svoje grehe, ali pa nas bo sedanjim neuspehu izučil, da bomo pri trgovinski pogodbi samo delali in nič govorili?

To vprašanje mora rešiti sedaj jugoslovanski narod in prisiliti svoje nesrečne partizane, da ga rešijo tudi oni, zakaj skrajni čas je, da tudi naše stranke spoznajo, da imajo tudi njih partizanski interesi svoje meje.

Pri reškem vprašanju se partizanski interesi niso nehali, pa čeprav bi se morali.

Pri trgovinski pogodbi z Italijo se morajo partizanski interesi nehati, ker se morajo. Ta naloga čaka Jugoslovane in njihove stranke po odobritvi sporazuma z Italijo!

Seja narodne skupščine.

Beograd, 20. februarja. (Z) Današnja seja narodne skupščine se je začela ob 10. dopoldne. Za sejo ni bilo posebnega zanimanja. Pred prehodom na dnevni red je vprašal poslanec Kosta Aleksić ministra za promet

če dobe reducirani uradniki brezplačno vožnjo na železnici

do svojega domačega kraja, oziroma do novega bivališča. Minister dr. Kojić je nato odgovoril, da imajo civilni uradniki po členu 4. pravilnika o znižanih vožnjah na železnici iz leta 1921. trikrat na leto pravico, da se peljejo s 50 odstotnim popustom vozne cene. Po členu 243 zakona o civilnih uradnikih pa dobe uradniki, ki se reducirajo, če imajo manj kot pet let državne službe, iz državne blagajne dvomesečno plačo, če imajo več kot pet let službe, pa tromesečno plačo. To se je uradnikom dovolilo, da bi imeli na razpolago sredstva, da morejo svoje rodbine preseliti v kraj, ki so si ga zbrali za svoje stalno bivališče. Minister je mnenja, da glede na to ni nikakega razloga takim uradnikom dati še brezplačne vožnje. Interpelant Kosta Aleksić se je z ministrom odgovorom zadovoljil; menil pa je, da bo uradnikom težko kljub tem ugodnostim, ki jim jih daje minister.

Minister dr. Kojić je nato odgovoril še na vprašanje radikala Mite Dimitrijevića o spojitvi železniške proge Štip — Veles z mestom Sv. Nikola, ki leži sredi Ovcjeva polja.

Zbornica je nato prešla na dnevni red.

nadaljevanje razprave o proračunu.

Govoril je črnogorski radikal Toma Oraovac, ki je star 84 let. Poslušalo ga je precejšnje število radikalov, ki so ga čestokrat spremljali s ploskanjem. Oraovac je govoril o zgodovini Skadra, Črne gore in okolice od sedmega stoletja dalje pa do danes. Po njegovem govoru je bila seja ob 12.30 prekinjena.

Beograd, 20. februarja. (ML) Popoldanska seja narodne skupščine se je otvorila ob 4. in pol in je prešla takoj na dnevni red. Pri prvi točki: poročilo odbora za

zakonski predlog o Državni hipotekarni banki,

je prečital poročilo poročevalec dr. Grgić, nakar je prometni minister dr. Kojić pojasnjeval kot začasni trgovinski minister potrebo po izpremembi in dopolnitvi dosedanjega zakona. Rekel je, da ima Hipotekarna banka v sedanjih denarni krizi regulirati kredit ter ga izboljšati in poceniti. Da pa more banka pravilno izvršiti svojo nalogo, je treba najprej gledati, da povrnejo dolžniki Uprave fondov svoje dolgov. Zato je nujno potrebno, da se izpremeni in dopolni člen 117 a) obstoječega zakona v tem zmislu, da morajo vsi dolžni-

Izmenjava ratifikacij v Rimu.

Beograd, 20. februarja. (ML) Danes dopoldne ob 10. uri je prišel italijanski general Bodrero, ki je imenovan za italijanskega poslanca v Beogradu, k pomočniku zunanjega ministra, Gavriloviću, od katerega se je poslovil, ker je danes odpotoval v Rim. Potem je posejil zunanjega ministra dr. Ninčiča, ki mu je izročil ratificirane konvencije med nami in Italijo, ki jih je snočil podpisal kralj Aleksander takoj po izglasovanju v parlamentu. Tekom dveh dni bodo ratifikacije v Rimu izmenjane, nakar se v par dneh Bodrero povrne v Beograd s poverilnicami kot novi poslanik kraljevine Italije na našem dvoru.

Danes je tudi odpotoval v Rim italijanski odpravnik poslov Summeonte, ki je po odhodu poslanika Negrotija vodil posle italijanskega poslanstva v Beogradu.

LIKVIDACIJA PROSVETNEGA ODDELKA V LJUBLJANI.

Beograd, 20. februarja. (Z) Sinoči je bila podpisana odločba o likvidaciji prosvetnega oddelka v Ljubljani. Za likvidatorja oddelka je imenovan dr. Stanislav Bevk.

ki Uprave fondov zadostiti svojim obveznostim v gotovem roku, sicer zapadejo določbam kazenskega zakona. Potem je bil zakonski predlog sprejet v načelu s 132 proti 25 glasovom. Po kratki pripombi finančnega ministra g. dr. Stojadinovića glede razlike tečaja med francoskim frankom in dinarjem, ki prihaja v poštev pri dolžnikih, in kratkem pojasnilu posl. Nastasa Petrovića, ki je omenil, da se je država do sedaj zadolžila pri Upravi fondov za okoli 650 milijonov dinarjev na zapadlih in neporavnanih obrestih za dolgov, je bil predlog sprejet tudi v podrobnostih s 140 proti 25 glasovom.

Pri drugi točki dnevnega reda: poročilo odbora za prošnje in pritožbe

o oprostitvi zdravnikov od predpisane prakse in polaganja praktičnega izpita, ako so služili v vojni,

je dejal minister za narodno zdravstvo, da se je ta predlog stavil na dnevni red po prošnji zdravnikov. On je mnenja, da je popolnoma upravičeno, da se ti zdravniki oproste naknadnega polaganja izpita, ako so praktično služili v vojni, ker so se tam dovolj praktično izvežbali. Potem je bil predlog sprejet v načelu in v podrobnostih soglasno s 164 glasovi.

Na vrsto je prišlo poročilo parlamentarne odbora

o zakonskem predlogu glede ureditve pravnih odnošajev med našo državo in Češkoslovaško republiko.

Poročevalec dr. Sima Ivišević je pojasnjeval potrebo ureditve tega vprašanja, po kateri naj bi obojestranski državljani uživali v drugi državi isto podporo in zaščito kakor v lastni. Posl. Sušnik (SLS) je naglašal, da je med Slovenci in Hrvati na eni in Čehoslovaki na drugi strani obstajalo vedno najboljši in najpriskrnejši razmerje in da je zato popolnoma umestno, da se sklene taka konvencija. Zato izjavlja v imenu svojega kluba, da bo glasoval za predlog. S 164 glasovi je bil potem zakonski predlog sprejet soglasno v načelu in v podrobnostih.

Kot četrti točka dnevnega reda je bilo poročilo odbora za

sklepanje konvencije s Poljsko republiko, o zdravniški pomoči obojestranskim državljanom.

Po kratki debati je bila tudi ta konvencija sprejeta soglasno s 161 glasovi v načelu in v podrobnostih.

Seja se je potem zaključila ob 7.10 zvečer. Prihodnja seja jutri dopoldne ob 9. z dnevnim redom: razprava o obtožbi poslancev Voje Lazića in tovarišev proti bivšemu ministru dr. Lazi Markoviću zaradi zlorabe uradne oblasti.

Izpraznitev Baroša in Delte.

Sušak, 20. februarja. (Z) Davi so člani italijansko-jugoslovenske mešane komisije za razmejitev pregledali teren ob mrtvem kanalu Rečine in Bankina pri Barošu. Popoldne je imela komisija svojo prvo plenarno sejo. Baroš in Delta se izpraznita v soboto ali nedeljo.

Grški republikanci.

Atene, 20. februarja. (Z) Bivši ministriški predsednik Gonatas je v skupščini vložil predlog, da se kraljestvo ukine in da se proglasi parlamentarna republika. Zveza republikanskih strank je zahtevala, naj ustavotvorna skupščina proglasi republiko, narod naj pa pri ljudskem glasovanju to stvar sankcionira.

KONČANA RAZMEJITEV Z MADŽARSKO.

Beograd, 20. februarja. (Z) Včeraj je bila končana tehnična razmejitev nasproti Madžarski. Od Drape pa do Segedina so bili v razdaljah po en kilometer postavljeni kamniti mejniki, ki označujejo mejo, določeno po trianonski mirovni pogodbi.

Vladni delovni program.

Beograd, 20. februarja. (ML) Vlada je izdelala svoj delovni program in ima po njem v prihodnjih dveh mesecih izvesti sledeče posle: v zunanji politiki: Sporazum in razmejitve z Italijo, rešitev nekaterih pogodb in konvencij, potem ureditev solunske luke in odnošajev do sosedov, konferenca Male antante v Pragi in vojno odškodnino kot najvažnejše vprašanje; v notranji politiki: Državni proračun, invalidski zakon, tiskovni zakon, zakon o poljedelski banki, upravna razdelitev države, tekoče zadeve, začasni sporazumi z Nemci in džemijetom, oboroževanje

in drugo. Morda se ta program tudi izpremeni.

Narodna skupščina bo zborovala do 20. aprila, nakar se za en mesec odgodi. V tem času bo skušal Pašić ustvariti homogeno radikalno volilno vladu, ki naj bi za avgust razpisala nove volitve. Radikali upajo, da bodo pri volitvah dosegli najmanj 140 mandatov.

Vlada je o tem nocoj razpravljala in temeljito pretresla položaj. Jutri pride v narodni skupščini na razpravo obtožnica opozicije proti dr. Markoviću, nakar je računati na normalno parlamentarno življenje brez vznemirjenj.

Posvetovanja parlamentarnih klubov.

Beograd, 20. februarja. (ML) Seja radikalnega kluba se je sklicala na zahtevo poslanca Rankovića, da se razčisti njegova zadeva z dr. Markovičem. Ranković je zahteval dovoljenja, da sme govoriti proti dr. Markoviću v parlamentu, sicer izstopi iz radikalnega kluba. Po dolgi in mestoma burni debati je klub sklenil, da Ranković lahko govori na seji skupščine, ako hoče. Določeno se, da bo Ranković glasoval za obtožbo dr. Markovića, dočim bodo vsi drugi radikali glasovali proti njej.

Beograd, 20. februarja. (ML) Danes je imel sejo tudi zemljoradniški klub, ki je pretresal politični položaj. Po dolgi debati o zunanji in notranji politiki je sprejel resolucijo, ki obsoja politiko vlade. Izvesti se ima organizacija stranke po vsej državi. Ker se je samostojna kmetijska stranka za Slove-

nijo združila z zemljoradniško, se ima sedaj organizirati stranka tudi na Hrvatskem.

Beograd, 20. februarja. (ML) Nocoj so imeli sejo klerikali in tudi muslimani. Razpravljali so o položaju in o snovanju opozicijskega bloka. Pričakujejo poročila iz Zagreba, nakar se bodo pregovori nadaljevali z opozicijskimi strankami.

Beograd, 20. februarja. (ML) Demokratski klub je imel dopoldne in popoldne sejo, na kateri je večinoma razpravljalo o notranjih strankinih vprašanjih. Klub je odobril dosedanje taktike Davidovićevo in mu prepustil popolnoma prosto roko za osnovanje opozicijskega bloka. — Popoldne je imel Davidović kratko konferenco z dr. Korošcem.

Nezaslišano ponašanje Rumunov.

Beograd, 20. februarja. (ML) Danes dopoldne je prišla semkaj naša komisija za razmejitve z Rumunijo in je poročala zunanjemu ministru dr. Ninčiču o poteku svojega dela in o končani evakuaciji ozemlja, ki pripade eni ali drugi državi. Zanimivo je, da so Rumuni pri izpraznitvi Modža odnesli iz

tamošnje bolnišnice vse, kar se je dalo odnesti, postelje, omare itd., celo okna in vrata. Bolnike so pustili ležati kar na tleh popolnoma zapuščene in brez vsake oskrbe. Tudi drugod se je enako godilo. Naša komisija bo energično zahtevala od Rumunov, da vrnejo, kar so neupravičeno odnesli seboj.

Spopadi v Sofiji.

Beograd, 20. februarja. (Z) Današnji listi pišejo o spopadih v Sofiji med zarotniki in vojsko. Po teh vestih je prišlo v ponedeljek do krvavih bojev med nasprotniki vlade in vojsko. Zarotniki so imeli sejo, o kateri pa je bila obveščena vlada. Ko so se zarotniki sestali, je prišel v dotično poslopje načelnik policije in neki orožniški častnik, ki sta zahtevala od njih, da odidejo na policijo. Ker zarotniki niso hoteli slušati, je prišlo do boja, ki se je kasneje prenesel na ulico. Prišlo je do streljanja, kjer je pomagala tudi vojska. Ubityh je bilo 20 do 30 ljudi. Vojska je bila konsignirana.

MAGLAJLIČEVA SKUPINA V DOGOVORU Z RADIKALI.

Beograd, 20. februarja. (ML) Danes so ves dan razpravljali bosanski radikali z nekaterimi ministri in z desničarskimi muslimani Maglajličeve skupine. Izjavljajo, da nikakor ne gre za morebitno združenje med to skupino in radikali. Muslimani pravijo, da so prišli v Beograd samo zato, da pripravijo vladu o njeni pogrešni politiki napram bosanskim muslimanom, ker ljudstvo ni krivo, ako uganja dr. Spašo tako politiko.

JAPONSKI ODNOŠAJI DO RUSIJE.

Tokio, 20. februarja. (Wolff) Novi japonski minister za zunanje zadeve baron Matsui je izjavil, da japonska politika napram Rusiji ostane nespremenjena. Japonci žele vzpostaviti v polnem obsegu odnošaje z Rusijo, toda s pogojem, da se prej uredi še nerešena vprašanja.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berlin, 20. februarja. (K) Danes se je zopet sestal državni zbor. Predsednik Lobe je otvoril sejo in ugotovil, da državni zbor po izteku pooblastilnega zakona s 15. februarjem t. l. začne zopet v polnem ustavnem obsegu delovati.

Ali si član Jugoslovenske Maticе?

ZAUPNICA MADŽARSKI VLADI.

Budimpešta, 20. februarja. (K) Na koncu današnje seje narodne skupščine je ministriški predsednik grof Bethlen stavil pri določitvi dnevnega reda jutrišnje seje zaupnico, ki mu jo je zbornica izrekla z veliko večino. Vladna večina mu je pri tej priliki priredila vilharne ovacije.

ANGLEŠKA ZRAČNA FLOTILJA.

London, 20. februarja. (Wolff) V debati o zračni obrambi v spodnji zbornici je izjavil državni podtajnik za letalstvo Laech, da bi vlada pozdravila novo washingtonsko konferenco glede letalstva in storila vse, kar je v njenih močeh, da omogoči tako konferenco. Govorniki drugih strank so se zavzemali za močno zračno brodogradnjo in so naglašali močno razvito letalstvo v Franciji.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 20. februarja. Vremenska napoved za 21. t. m.: Jasno, deloma jutranja megla in mraz, podnevi toplota nekoliko nad ničlo.

Borzna poročila.

Beograd, 20. februarja. Devize. Dunaj 0.1115—0.1120, Budimpešta 0.26—0.28, Bukarešta 42.25—42.75, Italija 342.50—343.50, London 340.50—340.75, New York 79.10—79.20, Pariz 333—335, Praga 232—232.50, Sofija 60—61, Svica 1365—1370. Valute. Dolarji 75—78, romunski lei (zaključek) 56.

Zagreb, 20. februarja. Devize. Dunaj 0.1111—0.1131, Budimpešta 0.265—0.295, Bukarešta 41—44, Italija, izplačilo 341—345, London, izplačilo 341.50—344.50, New York, ček 78.87—79.87, Pariz 323.50—337.50, Praga 231—234, Svica 1377.50—1390. Valute. Dolarji 78—80, avstrijske krole 0.1125—0.1145.

Curih, 20. februarja. Beograd 7.30, New York 577.75, London 24.84, Pariz 23.95, Milan 24.80, Praga 16.75, Budimpešta 0.0140, Bukarešta 3.10, Sofija 4.45, Dunaj 0.008125.

Praga, 20. februarja. Beograd 43.80, Dunaj 4.89, Berlin 7.80, Rim 151.125, avstrijske krole 4.87, lire 152, Budimpešta 8.75, Pariz 146, London 150.05, New York 34.90, Curih 606.50.

Berlin, 20. februarja. (V milijonih mark.) Beograd 57.855, Dunaj 59.351, Milan 181.545, Praga 121.695, Pariz 179.550, London 18.054.750, New York 4.189.500, Curih 728.175.

Preveč študiranih?*

Prorokujejo, da se bližajo študiranim Slovincem težki časi. Kcs je, da je boj za vsakdanji kruh od dne do dne ostrejši in veizprosnjši — pri vseh visoko civiliziranih narodih opazamo isti pojav —, moramo pa tudi odkriti reči, da ta boj sam na sebi ni škodljiv in da bodo pač neokretni in pomanjkljivo izsolani prišliji prepustili mesta bistrejšim, žilavejšim in bolj praktičnim tovarišem. Doba, ko so matritetna in visokošolska izpričevala dajala kar nekako posestno pravico do mirne, zadovoljne, lepo urejene in s cesarskim nimob ozarjene uradniške karijere, ta brezskrbna doba sveta birokracije je minula pred petimi leti in je naša generacija ne bo več doživela. In s tem moramo danes računati, nič ne pomaga mladino odvracati od študij in begati, pokazati ji je treba nova pota in načine, da bo sposobna izvojevati svoj eksistenčni boj.

Tri so slabe in popolnoma nepotrebne lastnosti, ki dajejo pečat negativnosti našemu široko, dostikral tudi globoko učenemu intelektu in ga potiskajo v drugo vrsto kljub njegovim zmognostim in poštenemu značaju: pomanjkanje točne in brezkompromisne zavesti, da je »gospod«, neprosto, brezbarvno, skoraj jecljajoče izražanje v govorjeni besedi pred javnim forumom in formalno pomanjkljiv ali nepravilen družabni nastop. V Jugoslaviji so vse drugačni močje v čisljih. V srbski zemlji, ki se je tekom zadnjega stoletja postopoma osamosvojila izpod turške oblasti, je bilo treba, ker ni bilo domačih uradnikov niti potrebnih šol, naenkrat nasaditi celo uradniško lestvico s šolanimi osebam, ki jih je vladajoči knez ali minister poklical iz »prekca«, največ iz Vojvodine. Kmalu je pa prevladal domači element, ki je povečini neglede na šole in izpite dobival in zopet izgubljal dosežena uradna mesta kot je zube. Tko ima zvanje, ima iznanje, je postalo pravilo, ki žal do danes še ni izgubilo veljave. Beograd in Macdonija nas učita. In v primeri s temi samozavestnimi, praktičnimi ne preveč tankovestnimi, ne redko zelo bistroumnimi in tudi izobraženimi uradnimi gospodi je slovenski intelekt v svoji ponižnosti in pohlevnosti komaj še senca gospoda. In če se ne bo spremenil v pravega gospoda, ne bo naredil v Jugoslaviji, pa tudi drugje ne, svoje drugače zaslužene karijere.

Lahko je igrati gospoda doma, v prijetnem, nekritičnem kavarniškem omizju, proti podrejenim in nepoučenim, teje pred tujo družbo in javnostjo. Tam je treba z besedo na dan, in gladka, pravilno povdarjena, prepričevalna,

* Čeprav se ne strinjamo s člankom v vsakem oziru, ga vsled njegovih interesantnih in tudi uvaževanja vrednih misli radi objavljamo. — Uredništvo.

Švicarski referendum o osemurniku.

V Švici je bil uzakonjen osemurni delavnik šele dne 27. junija 1919. Tovarniška novela, ki je bila takrat sklenjena, je v § 40 določevala tedensko 48 urno delo. V naslednjem 41 § tovarniške novele je pa bil zvezni svet pooblaščen, da uvede lahko za posamezne industrije 54 urno delo, če so zato podani utemeljeni gospodarski razlogi. V letu 1919 in v prvi polovici leta 1920 je vladala v švicarski industriji ugodna konjunktura. Ko se je pa pričela slabšati konjunktura, so takoj zahtevali industrijalci, da se znižajo delavske meze in zviša delovni čas. Komaj dve leti po sprejetju tovarniške novele je 19. maja 1922 predložil zvezni svet zvezni skupščini posanico, v kateri predlaga, da se lahko zviša delovni tednik na 54 ur in je zvezna vlada pooblaščenca dovoliti zvišano delovno dobo posameznim industrijam brez ozira na gospodarske krize, če to opravičujejo posebni razlogi. Delavni čas pa ne sme presegati za delavca več kot deset ur na dan.

Predlog zveznega sveta je sprejela zvezna skupščina dne 1. julija 1922. Ker so pa predpisi o delovnem času del švicarske ustave, je preteklo nedeljo o sklepu zvezne skupščine odločevalo ljudsko glasovanje — referendum.

Več mesecev se je vršil najsrditejši boj. Proti osemurniku so nastopali svobodomoislni demokrati podjetniki v zvezi s konservativnimi kmeti in klerikali. Značilno je, da se je proti osemurniku izrekel tudi znani socialni politik profesor Herker. Agitacijo za osemurno delo so vodile delavske organizacije, katerim so se pridružile tudi razne meščanske skupine. Tako so curiški duhovniki izdali na pripadnike evangelijske deželne cerkve oklic, v katerem zagovarjajo osemurno delo in nasprotujejo sklepu zvezne skupščine, ki ne zahteva samo gospodarsko in politično življenje Švice, ampak ogroža tudi obstanek tisočev delavskih družin. Pomembni oklic nadaljuje med drugim: S podaljšanjem delavnega časa

lahna in grmoča, mirna in strastna beseda gre tako težko iz ust našega inteligenta. V kaki zadregi je, kako zarudeva in prebledeva, če mu je treba v mili materinščini izpustiti samo nedolžno napitnico pred povabljenimi gosti, da ne govorimo o programatičnem govoru na javnem shodu, kjer govorniku že vsak malo ostrejši medklic sapo zapre. Inferiorni, globoko pod svojimi brati Hrvati in Srbi smo v tem oziru Slovenci. Izgleda, da od matere narave nismo obdarjeni z govornimi talenti, dalo bi se pa gotovo marsikaj doseči s primernim šolanjem. Obvezne govorniške vaje — ne mislimo predavanj — v zadnjih dveh letih srednješolskega pouka bi lahko tvorile prvo stopnjo izpopolnjevanja v tej smeri, ki bi naj se nadaljevala v govorniškem tečaju na naši univerzi. Nekaj bo treba ukreniti, da ne bomo kot avtomati, nabasani z vso učenostjo tega sveta, ki pa jo damo z monotonim brnjenjem od sebe le, kadar nas kdo sproži. Kakšen ogromen uspeh bi na pr. lahko doživel slovenski politik v skupščini, če bi v resnem, blešččem in ognjevitem govoru — začel slovensko, da se na enakopravnost ne pozabi, in nadaljujoč v srbohrvaščini, da ga večina dobro razume — vladil, parlamentu in poslušajočemu občinstvu povedal naše želje in zahteve, pa tudi grehe, ki jih v obilnem številu dela vladujoči režim. Pa kot rečeno, takega govornika, sijajnega in osvajačega, med nami ni in ga najbrže še kmalu ne bo, če si ga ne bomo vzgojili.

Včasih smo govorili o kmetavzrastu in špurgarstvu slovenske inteligence, sedaj se jima je pridružila še tretja nadloga, snobizem. Je pač kriz, če se dr. iuris prepozno spomni, da bi bil rad »nobel«. Dostojno, sigurno in neprisljono vedenje na parketu ne pride kar samo od sebe čez noč. Visokošolska naša mladina ima že od nekdaj to slabo lastnost, da deloma vsled vpliva mljave, iz katerega je izšla, še več pa iz zanikarnosti in iz simpatij do vsega proletarijata na zemlji, ki je pa v večinoma boljše oblečen od nje, neodpustljivo zanemarija svojo zunanost in najenostavnejše konvencionalne družabne forme ter se v tem pogledu prav neprijetno razlikuje od bratov z juga, seveda samo v škodo dobrega slovenskega imena. Kdor je kdaj videl slovenska oficialna zastopstva v tujini, mora reči, da v formalnem oziru niso nikdar dosegala evropskega nivoja.

Taki so naši študirani močje in mladenci. Ni jih preveč, samo na znotraj in zunaj se morajo predurčiti, če hočejo uspešno konkurirati na našem Balkanu. Našo inteligenco, družino, slo in družo čaka neodoljiva in težka naloga: zbrisati z nas vso maotudnost in pohlevnost in navdajati nas z novim duhom jelekne volje in dejanja. Trud se bo izplačal, uspeh ne izostane.

Mariborski naraščal.

Maribor, 19. februarja.

Popolnoma nenačeto poglavlje! Kdo se je doslej zmenil za naraščal našega mešanstva? V vsakdanjem življenju, ki postaja vsak dan težja borba za kruh, izgubljamo sinisti za javna in posebno še za narodna vprašanja, ki jih prepustimo času in slučaju, da jih reši kakor namene, bodisi v našo korist ali v našo škodo. V tej težki borbi pozabljamo tudi na vzgojo bodoče generacije, one, ki bo nekoč zavzela naša izpraznjena mesta in se niti ne zavedamo, da je ta njena vzgoja naša sveta dolžnost, najvišji cilj našega človeškega poslanstva. Sicer pa je bila to vedno slaba stran našega slovenskega plemena. Kako drugače so delali Nemci in kako drugače delajo tudi še danes! Kdor pozna zgodovino ponemčevanja v Mariboru za časa Avstrije, ve dobro, da bi se Nemcem nikdar ne bilo posrečilo tako osvojiti tega mesta sredi popolnoma kompaktnega našega narodnega ozemlja, če ne bi bili posvečali toliko skrbi in pažnje mladini, naraščaju. V tem oziru je bil takrat Maribor prava uzorna tovarna za predelavo Slovencev v nemčurje in Nemce. Dotok svojih svežih sil je črpal Maribor iz slovenskega okoliškega ozemlja. Iz naših vasi pa je prihajala v mesto v prvi vrsti mladina, bodisi v šole, bodisi v delavnice, trgovine, različne službe itd. Slovenski dijaki, so po večini slabo poznali nemški jezik, toda ker so bili nadarjeni, so se kmalu počutili v nemščini bolje nego v materinščini in marsikateri je pod vplivom nemškega mešanstva, ki je pritiskalo nanj z vseh strani, že tekom študiranja ali pa vsaj ob koncu ali pa kmalu pozneje že čisto pozabil, da sta ga rodila slovenska mati in slovenski oče.

Vendar se je dijaštvo držalo še najboljše, ker je bil v vsakem razredu vedno vsaj gotovo odstotek, ki si je ohranil narodno zavest in ostal zvest svojemu pokolenju. Mnogo, oziroma neprimerno s'abše, je bilo z raznimi trgovskimi, obrtnimi in drugimi vajenci. V mesto so prišli navadno kot trdi Slovenci, ki nemščine sploh niso poznali, čez nekaj let, ko so iz učencev postali pomočniki ali mojstri, pa je bilo ravno narobe. Niti s svojimi roljaki, da celo niti s svojimi lastnimi starši niso več hoteli govoriti slovensko. Svoja lepa slovenska imena so popočili in se trudili na vse načine, da bi jih vsaj na zunan odeli z nemškim oklepom. Tako smo dobili razne Serschno, Löschnigge, Tomaschitze, Micheltische, Supantschische in celo dolgo vrsto drugih, ki so in deloma tudi še danes krase napisne tabele naših ulic. Enako se je godilo z delavskim naraščajem in s služinčadjo. Če pregledamo imena mariborskih Nemcev, vidimo, da je devetdeset odstotkov vseh izšlo iz naših slovenskih vasi in da so Nemci postali komaj v tej veliki ponemčevalni tovarni. To bi se gotovo ne bilo zgodilo, če bi Nemci ne imeli gotovega sistema za potujevanje naše mladine in če bi tega sistema ne uporabljali tako sistematično, kakor so ga. Pri tem delu jim je pomagalo vse, kar leze in gre: učiteljstvo, šofi, mojstri, podjetniki in sploh delo- in služinčadja. Vse v mestu je bilo urejeno tako, da je v mladem preprostem Slovincu vzbujalo njegovo narodno zavest in budilo sramovanje pred slovenskim pokolenjem in maternim jezikom.

Kaj smo storili mi do danes v tem oziru? Naše dijaštvo je prepusteno samemu sebi: nihče se ne briga za njegov izvenšolski razvoj in če ne bi bilo med njim samim nekaj postrtovalnih posameznikov, bi njegovo izvenšolsko delo in izobraževanje

sploh popolnoma počivalo. Toda tudi ti posamezniki omagujejo, ker trkajo zaman na vrata poklicanih faktorjev in na nadoje ne razumevanja, ne pomoči. Edino ključalci se brigajo kolikortoliko za dijaštvo, toda tudi ti le za strankarsko in iz strankarskih, ne pa prosvetnih in narodnih vzrokov. Ta dijaštvo posveča danes slovenske šole, zato zanj ni več nevarnosti, da bi se potučilo. Neprimerno na slabšem je druga mladina, v prvi vrsti trgovski in obrtni učenci. Večja slovenska podjetja so redka, zato morajo slovenski mladenci in mladenke še danes v uk večinoma k Nemcem ali nemčurjem, kjer se, vsaj med štirimi stenami, še danes prav tako čuje psovka »Windscher Hund«, kakor se je čula nekoč; kjer se še vedno omalovažuje naš narod, naš jezik, naša država. Tri štiri leta življenja v taki atmosferi gotovo ne ostanjo brez vpliva na mlade, dovzetne ljudi. Morda je ponemčevanje kljub vsemu danes vendar težje in se gubi, cvete pa gotovo mladost, indiferentnost, pasivnost. In ta se faktično čuti povsod. Nikjer se danes v Mariboru skoro toliko ne nemščutari, kakor med trgovsko, obrtniško in delavsko mladino; in vendar je ta mladina skoro brez izjeme našega slovenskega pokolenja. Nič čudnega ni potem, če imajo Nemci in internacionalni, protinacionalni komunisti med to mladino tako plodno polje. Pred nekaj tedni se je posrečilo komunističnim demagoogom skoro brez vse agitacije zbobnati skupaj nad 200 raznih trgovskih in obrtniških učencev, med tem ko bi jih za kako slovensko stvar nikdar ne našli niti desetino tega števila. To čutimo tudi v naših družilih, kjer zamenjamo trgovsko, obrtniško in delavsko mladino in to čutimo končno celo tudi v ljudski knjižnici, kjer je med izposojevalci knjig mnogo več trgovcev in obrtnikov, kakor pa trgovskih in obrtniških vajencev in pomočnikov, čeprav je teh poslednjih v mestu desetkrat več kakor prvih.

Naš naraščal je prepustčen samemu sebi, Nemcem in strankarskim demagoogom internacionalističnega kova in bo pod vplivom teh zrasel v naše narodne nasprotnike ali pa vsaj v mlaneže, pasivne na vseh poljih našega dela, v cokije, ki bodo naš razvoj ovirale, mesto da bi ga podpirale s svojim sodelovanjem. Ali se res nismo ničesar naučili od Nemcev? Ali res mislimo, da smo dolžni delati samo za sedanjost in da nas bodočnost nič ne briga? Bodočnost našega naroda, naše države in tudi našega slovenskega Maribora leži v nas samih; od nas je odvisno, kakšna bo ta bodočnost mnogo bolj, kakor od onih, ki prihajajo. Če hočemo, da bo ta bodočnost lepša in boljša nego je sedanjost, potem se moramo potruditi, da vzgojimo naš naraščal tako, da bo ta bodočnost lahko vsistrali. Ne slepimo se z upom, da bo razvoj časa sam vse napravil, tudi če homo mi stali ob strani prekrizanih rok. Pa tudi tega ne smemo misliti, da smo Maribor zavajevali l. 1918 in da je narodnega boja med Slovenci in Nemci za vselej konec. Maribor bo v resnici naš in narodnega boja z Nemci bo pri nas komaj takrat konec, kadar bo čutilo slovensko in jugoslovensko tudi vse širše mešanstvo, trgovsko in obrtniško službenstvo in delavstvo. Komaj takrat, kadar se bo to zgodilo, homo lahko mirni. Izbiti kapital iz rok tujcev ni lahko, ker je za boj s kapitalom treba kapitala, mi ga pa nimamo: rešiti iz tujčevih krcuplev našo mladino pa ni težko, ker za to ni potreben kapital, ampak zavednost je že sama dobra volja, združena z narodnim prebujevalnim in vzgojivalnim delom.

Prosveta.

Proslava 100 letnice rojstva B. Smétane v Ljubljani. Začetkom meseca marca t. l. se proslavi stoletnica rojstva slavnega češkega skladatelja Bedriha Smétane in sicer prireditelji tretji dan proslave »Zveza godbenikov za Slovenijo«: sinfonični koncert, na katerem bo deloval pomnoženi orkester Narodnega gledališča v Ljubljani ciklus sinfoničnih pesnitev »Ma vlast«. Koncert se vrši v ponedeljek, dne 3. marca zvečer.

Madlino ljubljanskih srednjih in strokovnih šol opozarjamo na VII. muzikalno predavanje, ki se vrši pod naslovom »Madlinska pesem« v nedeljo, dne 24. t. m. ob 11. uri dop. v Filharmonični dvorani. Natančnejši spored priobčimo jutri.

V odgovor in vednost javnosti glede dne 15. februarja 1924 odpovedane dramske predstave »Nje« izjavljamo, da mi je gledališka uprava istega dne izročila notico, katero sem takoj nesel v uredništvo »Slov. Naroda« in jo izročil tam uslužbeni dami. Ker pa je notica po krivdi uredništva izostala, je isto zvalilo vso krivdo na podpisanega slugo Narodnega gledališča, češ da je sploh ni dostavil. — Mastnak, sluga Nar. gled. v Ljubljani.

Gledališče v Angliji. V Stradfordu on Avon se prično na velikončni ponedeljek letošnji Šekspirjevi »Festivale« s sedmimi dramami in komedijami Šekspirja. »Hamleta« pripravljajo visokošolci mesta Oxforda. Kostumi so napravljani po slikah Albrehta Dürerja. Scenarije se uvedo tehnične novosti, zlasti scena z duhom bo podana verjetneje in manj na robu smešnosti kot dozdaj. V originalu se je črtalo več kot 600 strani. Uprizoritve bo trajala 3 in enčetril ure.

Knut Hamsun v Parizu. V Parizu so uprizorili K. Hamsunov igraček »Na prahih države«. To je prva uprizoritev dela tega pisatelja v Franciji.

Sto vagonov ruskih znanstvenih knjig za Evropo. Petrografska akademija znanosti bo poslala v kratkem znanstvenim zavodom v Evropi in Ameriki sto vagonov knjig, ki so izšle v zadnjih treh letih v Rusiji.

Drobne vesti.

Izvoz zlata v Ameriko. Federal Reserve Bank poroča, da je bilo v letu 1920 uvoženega v Ameriko za eno milijardo 600 milijonov dolarjev zlata.

Odkritja o ciljih Karla Habsburškega. »Matine« je priobčil izveček iz memoarov bivšega cesarjevega tajnika Borovizciana. Iz memoarov izhaja, da je bil bivši cesar uverjen, da ima v Češkoslovaški in Jugoslaviji mnogo prijateljev, na katere se lahko zanesel. Računal je tudi na svoje osebnosti prijatelje v Parizu. Na ta način je bil trdno uverjen, da bo bivša monarhija obnovljena s francosko podporo.

V nekem protokoličnem laboratoriju v Londonu je nastala t. dni velilkanska eksplozija, ki je zahtevala življenje enajstih mladencev in njihovega tehničnega načelnika.

Politične vesti.

— Zahteve SLS formulira zadnji »Do moljub« sledeče:

»Slovenija mora dobiti svoj pokrajski zbor, ki bo imel moč delati postavbe, kakor so za Slovenijo potrebne in primrne. Slovenija mora dobiti pravico, da sama pobira davke in jih sama uporablja po svoji uvidenosti in po svoji potrebi. Slovenski denar mora ostati doma in se uporabljati za slovenske potrebe.

Slovenija nastavlja sama svoje uradnišvo in slovenski pokrajinski zbor imenuje pokrajinskega namestnika, ki je odvooren samo kralju in — pokrajinskemu zboru, v nobenem slučaju pa ne odirajski vladi.

V Belgradu pa naj bosta dva skupna parlamenta za celo državo — eden politični, drugi gospodarski. Ta dva pa imenja samo o tistih stvareh sklepata, ki morajo biti za celo državo skupne.

Z ozirom na to formulacijo »Domoljuba« bi bilo interesantno zvedeti, kako je razlaga g. dr. Korošec v Beogradu. Ali naj slovenski davkarji pobirajo tudi davke za vojsko? Kaj bo s carinsko službo? Ali naj bo osrednji parlament v prireditvi s pokrajinskim zborom? Formulacija »Domoljuba« je sicer zelo enostavna, ravno vsled tega pa tudi — demagoška.

— Ratifikacija rusko-italijanske pogodbe odgojena. Italijani so odgodili ratifikacijo rusko-italijanske trgovinske pogodbe za deset dni. Vsebinska pogodba se drži tajno. Vendar se glede podrobnosti pogodbe doznava, da je dobila Italija koncesijo za eksploatacijo nekega petrolejskega vrelca na obali Črnega morja. Nadalje bo dobila Italija iz Rusije večjo količino žita. S pogodbo je obenem rešeno vprašanje italijanske plovice po Črnem morju.

— Sprememba v češkoslovaški vladi. Poštini minister Tuční, pristaja narodnih socialistov je podal ostavko. Njegov resor je prevzel minister za prehrano Franke. Ostavko je podal na izrecno zahtevo predsednika Masaryka.

— Venizelos postane grški regent. In Aten prihajajo vesti o demisiji admirala Konduriotisa. Nekateri pravijo, da pride na njegovo mesto Venizelos, ki je medtem precej okrevljal. Po drugih vesteh pa je Venizelos pripravljen sprejeti mesto notranjega ministra, dokler se ne izvede plebiscit.

— Konferenca baltičkih držav. Pri otvoritvi konference je naglasil poljski znanstveni minister gróf Zamoyski, da predstavlja konferenca novo etapo na poti zadnjih štirih let. Razpravljalo se je o mednarodnem položaju, o političnem, gospodarskem in kulturnem sodelovanju vseh štirih baltičkih držav. Delo se je razdelilo med dve komisiji: gospodarsko in politično. Politika je razpravljala pod predsedstvom grófa Zamoyskega o sodelovanju baltičkih držav v Društvu narodov. Sprejet je bil predlog estonskega zunanega ministra, naj se vrši prihodnja konferenca v Helsingforsu. O izidu konference bo objavljeno uradno poročilo.

— Konec separatizma v Pizai. Dosedaj zaprti člani fašistične vlade so bili spuščeni na svobodo. Kakih 1000 separatistov je pobegnilo. Separatisti so dosedaj zapustili Speier, Kaiserslautern in Neustadt ter mnogo manjših krajev.

Primorske vesti.

p Izmožgavanje vojnih oškodovancev. Vojni oškodovanci morajo pretpreti marsikatero škano, toda to bi že prenesli, ko bi vsaj nekaj dosegli. Toda kot lačni volkovci so se spravili razni »regnicolli« nad naše ubogo ljudstvo in ga skušajo opehariti pri vsaki priliki. Tako je skušala neka revna Krajevka dobiti predujem na vojno oškodovano pri goriskem Filipotečnem zavodu. Padla je v roke nekemu počduži, ki ni napravil ničesar drugega, kakor, da je izročil papirje bančnemu zavodu. Po dolgem čakanju je reva dobila borih 383 lir pridujma. Posredovalec si je brez nadaljnjega pridržal 100 lir. Toda to je le skromni začetek končnega škandala. Nesrečna oškodovanka je dobila pred nekaj dnevi od nekega odvjetnika pismo, s katerim zahteva plačilo 970 lir za »delo« posredovalca. To je naravnost go-ljufija in pričakovati je, da bo dotični posredovalec predan sodišču. Naše ubogo ljudstvo se ima za take stvari zahvaliti političnjemu upravitelju, ki je prisiljeno posluževati se laških »tolmačev«.

p Občinske volitve v Gorici. Udeležba pri občinskih volitvah v Gorici je bila navse klavna. Volitev se je udeležilo komaj 20% vseh volivcev. Zmaga fašistov je bila »slajna«, kajti nasprotnikov niso imeli nobenih. Slovenci se volitev niso udeležili, ker je zanje vseeno ali jim »komandirajo« fašisti uradno ali privatno.

Dopisi.

Ribnica. Preteklo nedeljo je priredilo »Glasbeno društvo« iz Kočevja v našem trgu svoj koncert. Nastopili je moski, ženski in mešani zbor ter solista Mirko Trost in Vujčić. Priznati moramo, da smo bili nad lepim nastopom in dovršenostjo prednašanja kočevskih pevcev ne samo prijetno iznenadeni, ampak naravnost očarani. Na tem teplem napredku kočevskega Slovenstva je treba Kočevcem samo čestitati, posebno pa ravnatelju pevovodju g. Mirku Trostu, ki ga imamo tudi mi že izza njegovega učiteljevanja v Dolenji vasi v najlepšem spominu. Prepričani smo, da je tudi gmotni uspeh dosegel moralnega. Po petju je ostala večina občinstva skupaj s kočevskimi pevci v prosti zabavi. Zapeli so nam še par lepih, vmes so se pa izmenjali pozdravi in napitnice. Imenoma Ribnice ter Jugoslovenske Matice v Ribnici je pozdravil drage nam kočevske Slovence gospod ravnatelj Mervič ter je nazdravil na prospeh in doseglo ciljev, ki jih je postavilo Glasbeno društvo. Za pozdrav se je zahvalil predsednik Glasbenega društva dr. Sajovic iz Kočevja, ki se je predvsem zahvalil Ribnici za številno udeležbo, poudaril bratske vezi, ki vežejo že od nekdaj Kočevje in Ribnico, ki je vedno, zlasti pa v težkih časih nesvobodne preteklosti z interesom spremljala razvoj kočevskega Slovenstva ter zlasti pred vojno gospodarsko podpirala njegov razvoj. Zahvaljuje se za ljubezniv sprejem ter napaja solidarnosti in lepi bodočnosti obeh. Zaiskrile so oči, začevale čase na lepe govornikove besede, iz ozadja pa je zadonel ponovno mila slovenska pesem, spremljana od vse dvoran in že so hiteli Kočevci na vlak. Hvaljevali smo že na lep večer, le da je bil prekratek. Dali pa so tudi Kočevci s svojim koncertom nam pobudo: ustanoviti hočemo tudi mi nekaj podobnega Posebno, ko nam ne manjka glasov.

Moskva

s svojimi čarobnimi katedralami, Kremlo, silhuetami Rdečega trga, grandiozno arhitekturo iz Rurikove dobe, je domovina človeka, ki se zove

Boris Godunov,

ki ima v mladem Grigoriju svojega najhujšega neprijatelja. Peter Grigorij zaupa v sebe in svoje carstvo. Po silajni zmagi in svatbi pride v Moskvu k majki Marili, ki ga pa razkrinka kot sleparja. Zda se prične okrutna gonja in maščevanje nad plemenitim in nedolžnim človekom. Vsi ga zapuščajo in divje preganjaje ne preneha preje, dokler on izmučen ne podleže. V svitu nočnih bakelj objokuje njegovo smrt njegova mati in gorke solze njegove ljubice, krasne plesalke Vastje, padajo na njegovo truplo... Ta sujet je dal povod ženiljal komponistu Musorgskemu, da je dovršil svoje mojstrsko delo. Premiera tega monumentalnega filma se predvaja od 21. do vključno 24. t. m. v kinu »Matica«.

V glavnih vlogah sodelujejo Alfred Abel, Paul Hartmann, Evgen Klöpfer, Glna Rely in Hanni Weisse.

Predstave: ob 3., 5., 7., in 9. zvečer. Predprodaja vstopnic od 10. ure dalje.

Kino „Ljubljanski dvor“.

21., 22., 23., 24. februarja

Peter Veliki

historična drama v 6. dejanjih v glavni in naslovni vlogi:

Emil Jannings.

Največje in grozne muke v temnici izvršene nad carjevim sinom Aleksijem in njegova tragična smrt.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 20. februarja 1924.

Dr. Leopold Heyrovský. Danes ob 3. uri popoldne bo upeljeno v praški krematoriju truplo pok. dr. Leopolda Heyrovského, enega prvih čeških znanstvenikov in rodoljubov in obenem enega najodličnejših in zvestih prijateljev jugoslovenskega naroda. Od vsega pričeta, ko se je pričela snovati in Pragi slovaška dišja kolenja, je bil pok. Heyrovský njen pokrovitelj in to svojo naklonjenost sovenskemu narodu je ohranil pok. Heyrovský do poslednjega dne. In pokroviteljstvo Heyrovského je bilo za naše dišstvo nad vse pomembno, zakaj ime Heyrovského je pomenilo mnogo. S svojim epohalnim delom o rinskem pravu se je postavil Heyrovský v prvo vrsto čeških znanstvenikov in to so mu češki znanstveniki tudi v polni meri priznali, s tem da so izbrali Heyrovského za predsednika češke akademije znanosti. Pa samo tako znanstvenik in rodoljub je užival pok. Heyrovský največji ugled, temveč tudi kot človek. Njegova značajnost ni poznala kompromisov in prepričanje je bilo Heyrovskému vse. S smrtjo Heyrovského je zadel češki narod težka izguba, ni manjša pa tudi jugoslovenski. Zato združuje smrt Heyrovského češki in jugoslovenski narod v skupni žalosti, kakor je delo Heyrovského bistveno pripomoglo k temu, da sta bila oba naroda združena tudi v veselju. Večna slava spominu Heyrovského.

Čudno. Od senzacij živeče »Jutro« je prineslo o nadvse interesantnem procesu dr. Jerjav in Ribnikar kontra dr. Goršiču le par vrstic. Kako to, da je postalo »Jutro« nakrat tako obzirno?

Uljudnost zaledničarske lista. Ker se je držal zagrebški veliki župan dr. Cimić privediti ples, piše »Hrvat«, glasilo »Hrv. Zvezdnice« sledeče: »Po imenu je on Italijan. Cimić prihaja od italijanske besede »Cimice« (beri Cimiće) — in pomeni — stenico. In kaj dela stenica? Priplepi se na človeka in mu pije kri. Kaj dela Cimić? Mislim, da sedaj vse razumete.« — »Hrvat« se je torej v kulturnem Zagrebu popolnoma pobalkanul, da govorimo v njegovem žargonu.

Greh gospoda Pucila. Divna je logika naših strankarskih časopisov, kadar mislijo, da morejo udariti nasprotnika. Tako je včeraj »Slovenec« na široko poročal, da ni bil »Pucel« pri glasovanju o ratifikaciji sporazuma z Italijo navzoč. Greh. Pucel je torej zagrešil natančno isti greh ko ves jugoslovenski klub, ki se je celo demonstrativno odpravil od glasovanja. Vseeno je bila odsotnost g. Pucila greh, odsotnost jugoslovenskega kluba — pa junaštvo. V slovenski politiki je pač zlobnost močnejša od kake.

Akademija znanosti v Beogradu je izvolila za redna člana dr. Miljutina Milenkovića, profesorja beogradske univerze in Iva Meštrovića, akademika beogradske kiparja, za dopisne člane pa Ferdia Šišica in profesorja Kateržija, upravnika muzeja v Sarajevu, Iva Vojnoviča in Jovana Dučića, književnika.

Strokovni tečaj na Grmu. V sled neprimernega vremena se niso mogli vršiti strokovni tečaj v kmetijski šoli na Grmu od 18.—25. t. m. ter se vrše v pričetku prihodnjega meseca in sicer: Vinarski tečaj dne 1. in 2. marca. — Sadlarski tečaj dne 3., 4. in 5. marca. — Tečaj za pridelovanje in uporabo krme dne 6., 7. in 8. marca.

Kompetenca štolič. Ministrstvo zunanjih zadev naznanja, da je kraljevska vlada sporazumno s Sveto Stolicco odredila, da se imenujeta za apostolske administratore: ljubljanski škof za one dele krške škofoije, ki spadajo pod Jezersko in mariborski škof za one dele krške škofoije, ki spadajo pod Mežsko dolino ter za one dele sombetske škofoije, ki se nahajajo na našem ozemlju. S tem so župnije, nahajajoče se na omejenih krajih, definitivno odcepene od jurisdikcije rimskih škofov.

Osebnosti s pošte. Premišljeni so: Kontrolor II. razreda Miroslav Brumač od poštnega ravnatelstva k Ljubljani I.; činovnik II. razr. Kazimir Beltram od Maribora I. k Mariboru 2.; upravnika V. razr. Franja Zinaver iz Vojnika na Rečico na Paki; poštarji oziroma poštarice VI. razr. Iv. Novak iz Jesenice na Gor. v Radovljico, Ana Kupec iz Rečice na Paki v Celje, Olga Gorčanič iz Sombora v Maribor, Mara Kolar iz Rakeva v Novi Sad, Marica Kasjak iz Maribora k Sv. Lovrencu pri Mariboru; začasni poštarici I. razr. Mara Grim od Sv. Lovrenca pri Mariboru na Jesenice na Gor. in Milena Mursa iz Male Nedelje v Tuzlo. — Reducirani s pravico do pokojnine so: Kontrolor I. razr. Evgen Krizaj v Ljubljani; kontrolorja II. razr. Iv. Napotnik v Ljubljani in Fr. Hafner v Celju; kontrolor III. razr. Mat. Meden v Ljubljani; činovnici II. razr. Marija Lichtenecker v Ljubnem, Marija Nykl v Ljubljani ter činovnik II. razr. Iv. Nagu v Mariboru; činovnik III. razr. Fr. Zehelj v Gornjem gradu; činovnik oziroma činovnica IV. razr. K. Tienengruber v Mariboru, Matilda Dovžan v Žužemberku in Marija Gorčičar v Rimskih toplicah; činovnici VI. razr. Malika Vargazon v Mariboru in Tereza Vrančič v Novem mestu; poštar oziroma poštarica I. razr. Robert Tomine v Mariboru in Antonija Milave v Ljubljani; poštarici II. razr. Marija Petuhe in Ana Rupar v Ljubljani; poštarice III. razr. Franja Majdič v Kranju, Ana Mohar in Roza Lesica v Ljubljani; Antonija Poje in Krista Sattler v Mariboru; poštarica IV. razr. Marija Narbeshuber in pristav IV. razr. Lud. Bonač v Ljubljani; poštarica V. razr. Ljudmila Piščanec v Ljubljani; poštarji V. razr. Milja Jazbec in Fr. Kranjc v Mariboru, Ciril Havliček v Celju, Rudolf Murmayr v Oplotnici ter poštarica V. razr. Angela Mež v Dol. Logatcu; poštar VI. razr. Marko Miletič v Ljubljani; poštarici VI. razr. Marija Schlich pri Ksaverju v Savinjski dolini in Lea Sotl v Celju.

Velika železniška nesreča pri Ludwigshtadu. V terek je pri Ludwigshtadu v Nemščini iz 30 metrov visokega mostu treščil tovorni vlak na spodaj nahajajočo cesto in trije avtomobili celo na hiše. Most je bil zelo slab in so ga ranovakar popravljali. Vlak je vozil živila. Vagoni, ki so padli na hiše, so vse zrušili pod seboj. Navzlic nevarnosti in veliki nesreči je mrtvih samo šest železničarjev, med temi strojevodja in kurjač.

Arctacija ponarejevalca listin. V Virovitici so zaprli redarstvenega referenta, ki je izdal ponarejene potne liste za Ameriko in jih prodajal ameriškim izseljencem. Vsaki dan pride k policiji mnogo okoliških kmetov, ki so bili ogoljufani za večje gotovine.

Klub svobodne ljubzni v Beogradu. Beogradska policija je dobila že večkrat tane ovadbe, da obstoja v ruskem hotelu »Gurme« v Beogradu klub svobodne ljubzni. V imenovanem hotelu se dogajajo pogosto nočne orgije najgostejših vrst, ki trajajo do ranega jutra. Člani kluba so poveli ruski aristokrati. Ovadbe pravijo, da je bilo v klubu pokvarjenih tudi precej mladenk iz uglednih beogradske rodbine.

Madžarski vohun zaprt. Novosadska policija je odredila aretacijo nekega goljufa Bittererja. Naknadno so ugotovili, da gre tudi za madžarskega vohuna. Pri njem so našli legitimacijske organizacije »Probujajočih se Madžarov«.

Lov na Kitajce v Sarajevu. Kakor znano, krošnjiarilo v Sarajevu Kitajci, ki so prišli v Bosno kmalu po prevratu. Obilisti jih dosedaj niso nadlegovali in Kitajci so v miru izvrševali svojo obrt. Nedavno pa se je spomnil njeni davčni urad. Zahteval je od njih, da plačajo razne davke, kar pa ni bilo Kitajcem po godu. Plačali so nekaj malega in se jezili odpejli v Zenico s trdnim sklepom, da se ne vrnejo več v Sarajevu.

Pomilostitev. Na predlog ministra za pravosodstvo je spremenil kralj smrtno obsodo Rajka Dujića iz Jaske v dvajsetletno ječo, poostreno s trdim ležiščem in postom.

Čaruga in umor hotelirja Schmidta v Slatini. Pred dvema leti se je izvršil roparski umor hotelirja Schmidta in njegove soproge v Slatini. Preiskava je ostala brezuspešna in splošno se je domnevalo, da je izvršil umor nek Rus. Precej časa po zločinu se je seznanilo, da je dočleni Rus stopil v roparsko tolpo razbojnika Čaruge, kar je razvidno tudi iz nekega pisma, ki ga je poslal Čaruga orožnikom. Ker je Čaruga v rokah varnostnih oblasti, so oblasti zopet uvedle preiskavo. V Slatini domnevajo, da se je zločina udeležil tudi sam Čaruga, ker je bil tedaj v Slatini neznan častnik, o katerem domnevajo, da je bil Čaruga.

Prvi potniški zrakoplov v Pančevu. V soboto je pristal v Pančevu prvi potniški zrakoplov linije »Franco-Rumaine«. Z njim so potovali štiri potniki, dva v Pariz, dva pa v Bukarešto.

Ljubljana.

Občinski svet. Prejeli smo: »Predsedstvo mestnega magistrata sporoča, da se na prošnjo načelnika kluba občinskih svetovalcev JDS gosp. obč. svetovalec Josipa Turka za danes določena seja občinskega sveta ne vrši, temveč se preloži na začetek prihodnjega tedna. Dan in ura seje se pravčasno objavi.« K temu naznanilu mestnega magistrata poroča »Slovenski Narod«, da je g. župan ugodil prošnji g. Turka zato, ker opozicijski klubi še niso dobili v roke službene pragmatike. Če je edino le to izgovor za preložitve seje, moramo ugotoviti, da tak izgovor ne drži. Opozicijski klubi sploh še ne morejo dobiti osnutka službene pragmatike, ki bi lahko veljal za predlog občinskemu svetu, ker še do danes o tej zadevi ni sklepal personalni odtsek. Zaenkrat je na razpolago edino le osnutek službene pragmatike, ki služi za obravnavanje v širšem odboru, ki sestoji iz zastopnikov klubov in mestnih uslužbencev. Seje po sklonenem delu tega odbora pride službena pragmatika pred odtsek in potem pred občinski svet. Nam se je zdi, da so občinski »vojniki« porabili Turkovovo intervencijo za nesoliden izgovor glede preložitve seje in zato, da pridobe na času za popajzala s komunisti. Kaj bi slepomislili? Že takrat, ko se je sklicalo občinsko sejo, je bilo gotovo, da se bo obravnavanje službene pragmatike odstavilo z dnevnega reda.

Zelo interesantno predavanje v društvu »Soca« v Ljubljani se vrši v soboto 23. t. m. v saloni pri »Levu«. Na tem večeru predava namreč prvič v društvu »Soca« ravnatelj trgovske akademije gosp. dr. L. Böhm o zelo važni temi, in sicer: »Pomen morja.« K temu veleslaninemu predavanju vabimo člane, prijatelje in znance posebno iz trgovskih krogov. Pričetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstop prost.

Opozorjamo na zanimivo predavanje »O umiku čez Albanijo L. 1915.« ki ga prireditelji Sokol II. v Ljubljani za vse člane in članice ljubljanskih sokolskih društev ter za občinstvo naklonjeno Sokolstvu, v petek dne 22. t. m. točno ob pol 21. uri v dvorani Kazine. Predava dobrovoljec Josip Jeras.

Zahvala. Za vse izrazne simpatije, ki so mi jih slovenski krogi, posebno znanstveni, literarni in akademski, pokazali povodom mojega imenovanja na strasbursko univerzo, se ob svojem odhodu iz Ljubljane prav toplo zahvaljujem. Med njimi prevzete dni bom ohranil vedno v najlepšem spominu in tu navezane stike bom govil na svojem novem mestu naprej, v prepričanju, da bodo v skupno korist obeh prijateljskih narodov. — Lucien Tesnière.

Umrli so v Ljubljani. Dne 15. februarja: Avrelli Zebokin, delavec, 24 let. — Dne 16. februarja: Antonija Kováč, gostilničarka in hišna posestnica, 58 let. — Janez Pirnat, občinski revež, 83 let. — Ivan Južina, strojnik v p. 37 let. — Dne 17. februarja: Josip Svete, sin pekoveške pomočnice, 9 let. — Dne 18. februarja: Marija Ambrožič, okrajna babica, 37 let.

Nabavljala zadruga državnih nameščenec v Ljubljani poziva svoje člane, da nemudoma najkasneje pa do konca februarja oddajo pri blagajni nabavne knjižnice. Oni, ki se ne odzovejo, zbuhe pravico do dividend, ker lo pozneje ne bodo mogoče vračunati.

Slovensko zdravniško društvo. Znanstvena seja v četrtke dne 21. t. m. ob 5. uri popoldne v ženski bolnici. Predava dr. Ivo Pirce: Metodika in tehnika zdravstvene propagande. Demonstrira dr. P. De Franceschi kirurške in ginekološke slučaje in dr. M. Ambrožič infantilen skorbut in intrakutano vakcinacijo.

Spomladanska ljubljanska porota se odprla letos 4. marca. Do sedaj so določeni ti slučaj: Terek 4. marca Salovic Franc, uboj; sreda 5. marca Ložar Josip, težka telesna poškodba (izguba očesa); četrtak 6. marca Žarn Otokar, zloraba uradne oblasti in v soboto 8. marca Subana Ivan in Lojze, Hočev var Stanko, Keber Mario in Kosmin Al. vsi radi tatvine.

Na vrsto pride v tem zasedanju tudi obravnavanje proti Jerini Viča radi očetomora, ki pa še ni določen dan za to obravnavo.

Pazite na pse. Na hodniku neke hiše na Celovski cesti je ugriznil pes učenko Elio Burgerjevo v levo nogo. Kakor se je dogajalo, pes ni bolan za steklino.

Maribor.

Vojaške zglasitve. V smislu zakona o ustroju vojske in razpisa mariborske vojaške komande se morajo v svrhu vojaške evidence vsi moški rojeni v letih 1869 in 1870 kakor tudi 1906 javiti v času od 21. t. m. do 1. marca na vojaškem evidenčnem uradu mestnega magistrata (Slomškov trg št. 5).

Odvetniška vest. Iz Sv. Lenarta v Slov. Gorah se je preselil v Maribor tamonjski odvetnik dr. Andrej Vebler in otvoril pisarno na Aleksandrovi cesti št. 6.

Carinska konferenca. V četrtek 21. t. m. ob 8. uri zvečer bo v prostorih državne trgovske šole tretja carinska konferenca. Kakor znano, se je morala zadnja konferenca zaradi premajhne udeležbe trgovstva preložiti. V interesu trgovstva samega je, da se udeležijo v čim večjem številu teh zastavnikov, ki bodo govorili pripomogli do zmagetnega olajšanja v prometu in do zblizanja med trgovskimi in carinskimi krogi.

Predavanje. V okrilju jugoslovensko-češkoslovske lige bo imel v četrtek 21. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma g. dr. Ivan Lah predavanje o potovanju po Slovaškem. Predavanje bo potekalo nad 100 skopičnimi slikami.

Nova tovarna. S 1. marcem prične v Mariboru obratovati novo ustanovljena tovarna za podkve Jurja in Tanum.

Aretacija. V Kamovcu je bil aretiran Stevo Križanič, ki ga je mariborska policija zasledovala zaradi nočnega pretepa med mesarji. Pri tem pretepu, ki se je vršil pred kratkim v Vlahovičevi gostilni na Aleksandrovi cesti, sta bila mesar Weiss in neki policijski stražnik ranjena.

Alkoholiki. Predvčerajšnjim zvečer so spravili v javno bolnico 45 letnega delavca južne železnice Franca Ranerja, ki je zaradi prekomernega uživanja alkohola dobil delirium tremens.

Celje.

Zdravstvene statistične razmere v Celju meseca januarja 1924. Od 1. 1923 zaostali v oskrbi: ošpice 1, škrlatica 4. Tekom januarja so oboleli: ošpice 1, škrlatica 2. Ozdravili v januarju: ošpice 2, škrlatica 2. Koncem meseca januarja v oskrbi: škrlatica 4, od teh 2 v bolnici, 2 na domu.

Mestno gledališče. V petek se vprizori v mestnem gledališču opereta »Mamzelle Nitouche« izven abementa.

Sokolsko društvo v Celju priredi na pusto nedeljo dne 2. marca v veliki dvorani Narodnega doma svojo običajno sokolsko maskarado.

Občni zbor Društva Sokolski dom se je vršil v pondeljek zvečer v Narodnem domu.

Mestno zastavljajnico nameravajo ustanoviti v Celju po vzorcu Ljubljane in Maribora.

Otroško igrišče. Mestni občinski svet je v svoji zadnji seji sklenil takozvano »Glazijo« ob Ljubljanski cesti preurediti v igrišče in otroško igrišče. Sedaj ima športni klub Celje na Glaziji svoj športni prostor, ki pa si bo moral preskrbeti vsled tega drugo igrišče.

Precej snega je zopet zapadlo v terek okrog Celja. Tudi je zavladalo precej mrzlo vreme.

Novo mesto.

Dr. Gregorič: V pojasnilo. Listi so se okužili. Da dandanes samo mistifikacije, kjeroli je morejo in to iz najrazličnejših razlogov, o čemur tu ne bomo razmotirali. Da za poštno ljudi prepričati take mistifikacije o gerentstvu, o volitvi občinskega odbora in župana v Novem mestu naj povem sledeče: Gerentstvo Novo mesto je z novim letom udeležilo vse račune, tudi tiste, ki jih je prejelo županstvo zapustilo in je z novim letom vse plačano, poleg tega pa še nekaj sto dinarjev v blaginji. Gerentstvo je napravilo pokrajinsko vlado za nujno rešitev pritožbe proti občinskim volitvam, katero pritožbo sta po pristahu SLS vpslala podpisano dva člana kandidatne liste NSS na gerentstvo, baje sta pa na prvotni pritožbi bila tudi podpisava dveh kandidatov SLS liste. Za nujno rešitev naprosil je gerent, da se sestavi in reši občinski proračun, katerega sestavo radi dalekosežnosti na gospodarskem programu in velike odgovornosti gerentstvo samo ni moglo prevzeti. Kar se tiče izvolitve prihodnjega župana v osebi dr. Režeka je vodstvo krajevne organizacije NRS s svojim odborom isto zahtevalo v odzgod na pošteno gospodarsko delo v občini; prepričani smo, kar se je od nas vže javno poudarjalo, da je le ta gospod izmed naprednih bodočih občinskih odbornikov zmožen v občinskem svetu voditi nepristransko pošteno gospodarsko politiko, za katero se je že v prvem početku v moji in v družbi velečisljanega g. dvor. svet. Šukljeja zainteresiral, kar so pa nekateri zagrejeni JDS vsled neudeležbe iz strankarskih ozirov prepričali; a je sleherni le do naših principov prišlo. Po mišljenju socialni demokrat, ima g. dr. Režek v svojem družabnem življenju stike z JDS kakor jih ima z drugimi strankami, uverjen pa sem, da bo v občinskem svetu poznal je gospodarsko politiko in bode znal zavreči strankarske strasti in vzdržati pravico, realno gospodarstvo, vnet za vse siole prebivalstva. Prebivalstvo vseh strank pa naj bodo zadovoljno, da se pri današnjih razmerah žrtvuje človek za gospodarski dobrobit zanemarjene dolenske metropole, ko bi mu drugo delo več hvalečnosti in dobička nosilo. Z veseljem hočem v soboto 23. t. m. oddati agende županstva v roke moži, ki ima dobro voljo in tudi zmožnost delovati za blagor zapuščene občine! Pošteno delo rabi poštenega moža in zato smo mi radikal. Ob tej priliki se pa jaz zahvaljujem vsem — oblastem in posameznikom — ki so mi bili za časa posameznika — gerentstva v mojem rojstnem mestu na strani in naj ostanejo istotako prihodnjemu županu, da postane dolenska metropola vredna svojega imena.

Sokolstvo.

Trbovlje. V nedeljo dne 17. t. m. je kulturno-prosvetnemu odseku Sokola v Trbovljah predaval g. prof. Fr. Dolzan o »pralčloveku«. Telega telega, zanimivega in strokovnjakega predavanja se je udeležilo 90 Sokolov in Sokolice, ki so ob koncu predavanja izrazili željo, da bi zopet radi v kratkem slišali slično poučno predavanje. Gospodu predavatelju izrekamo še enkrat toplo zahvalo za interesantno in nazorno predavanje. — Odslek.

Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) naznanja svojemu članstvu, da bodo od srede 20. t. m. dalje uradne ure vsak delavnik od 18. do 19. ure v društveni odporovi sobi (Narodni dom, prtiličje levo). Pozivamo članstvo, da čimprej poravnava članarino, tako zaostalo, kakor za tekoče leto.

Gospodarstvo.

Stavka angleških pristaniških delavcev.

Ze stavka strojevodij je v precejšnji meri motila angleški promet. Radi njega je zlasti zavladalo mrtvilo na izvoznih premogovnih tržiščih. Dasiravno ta stavka ni bila dolgotrajna, je zapustila v premogovni trgovini vendarle občutne sledove.

Sedaj stresa Anglijo druga stavka, stavka ladjedelniških in pristaniških delavcev. Ze samo nevarnost te stavke je močno uplivala na mednarodni vodni promet. Brodolastniki so slutili, da bo prišlo do stavke, zato so postali zelo vzdržljivi v prevzemanju transportov v bojazni, da jih v slučaju stavke ne bodo mogli izvesti.

Stavka sama ni težko prizadela samo Anglije in njenega prekomorskega prometa, temveč ves svetovni prekomorski promet, pa tudi industrije nekaterih držav. Če bo namreč ta stavka trajala dalje časa, bo nastalo pomankanje premoga v Franciji, Nemčiji, Italiji, Španiji, Portugalski, Južni Ameriki itd.

Mednarodno prevoznništvo je radi te stavke prizadeto v toliko, da ne morejo dobiti tuje ladje, ki so na svojem potu dosedaj nalagale premog za svoje stroje v Angliji, tega premoga. Tudi angleški promet s tujimi državami bo radi te stavke silno trpel.

Z ozirom na te tako dalekosežne posledice stavke v angleških ladjedelnicah in pristaniških smemo računati, da ta stavka ne bo trajala dolgo, ker bi bili gospodarski interesi le prehudo prizadeti. Radi dobre organizacije angleškega delavstva pa bo boj najbrže še vseeno precej hud.

Ljubljanski velesojem in Mariborska razstava

Leta 1922 in 1923 so se vršile v Mariboru Pokrajinske obrtne razstave, katere so pač bile za Maribor kot obmojno mesto z močno razvito obrtjo in deloma tudi industrijo velikega pomena, niso pa imele pričakovane uspeha, tako moralnega kot materialnega. Vzroki so bili različni, predvsem so se vršile v majhnem obsegu v seli, obisk zelo skromen z ozirom na nezadostna sredstva za obsežnejšo reklamo, največ pa je k temu vplival skoroda istočasno se vršči Ljubljanski velesojem s svojo širokopotezno organizacijo, kateri si je danes klub svoji mladosti pridobil že evropski sloves, čemur je pripomogel tudi internacionalni značaj.

Iz navedenih razlogov, zlasti pa, da se ne cepijo gospodarske sile vsaj v Sloveniji, bi bilo predvsem umestno in koristno za našo industrijo, obrt in trgovino, da se koncentrirajo na enem samem mestu, je dosedanj odbor mariborske razstave, v katerem so bili zastopani najodličnejši mariborski gospodarski krogi, likvidiral razstave za daljšo dobo let in sklenil, mariborske pridobitne kroge pritegniti v celoti na Ljubljanski velesojem, ker ima le-ta danes vse predpogoje za izvršitev te velike naloge že radi svojih velikopoteznih naprav in centralne prometne lege.

Velesojem v Ljubljani leta 1924 bo torej zrealiziral celokupne industrije in obrti Jugoslavije, posebno pa bo natančno zarisano ona necepen je Slovenije. Sejmische bo pač premajhno, da zadosti vsem zahtevam za prostor, skrgno še bolj kot lansko leto, vendar pa kljub temu velesojemskaja uprava ne namerava staviti novih paviljonov veled današnjih visokih cen stavbenih materialov in bo pravčasno prijavljene trvdke, zlasti one iz inozemstva, natančneje vzela v presojo, zakasnele prijave pa najbrže sploh ne bo mogla upoštevati.

Dnevi od 15. do 25. avgusta, bodo zopet nova, še večja manifestacija narodnogospodarske sile in napredka.

Tržna poročila.

ZIRO.

Novi Sad, 19. febr. Pšenica 300—312.50, kornuza 232.50, otrobi (v papirnatih vrečah) 185 dinarjev.

Budimpešta. 18. febr. (V tisočih madž. kron.) Pšenica 246—270, rž 200—210, ječmen za krmo 230—240, za pivovarne 245—250, oves 240—260, kornuza 210—220, lucerna 8.5—10.

ZIVINA.

Budimpešta. 18. febr. (V tisočih madž. kron.) Voli 7—13, biki 9—13, bivoli 7.5—9.5, krave 7—12, drobnica 5.8—7, junci 7—10.5, svinje lahke 18—22, srednje 22—24.5, težke 24—26.5.

SEMENA.

Zagreb. 19. febr. Črna detelja 29—31, lucerna 25—27, sladka repica 50—56, belo proso 3.50—4, laneno seme 8, leča 12—14, nizki in visoki fižol 8—10 dinarja za kg, zgodnja karfiola 1900, zelje 100—120, špinata 35, salate 110—120, čebula 90—120, kumare 120, jedilne buče 90—100, koleraba 110—120, redkvice 65—70, peteršilj 50, paradižnik 100—130, rmena pesa 60—90 dinarjev.

KINO IDEAL

predvala od četrta 21. t. m. do včervši nedelje 24. t. m.

„Plamen življenja“

Rudarska tragedija v 6. dej. z igralko Priscila Dean.

× Telefonska žica za naše telefonske proge. Poštno ministrstvo je naročilo v Franciji 80.000 kg telefonske bakrene žice za naše telefonske proge.

× Nova banka v Beogradu. Trgovinsko ministrstvo je odobrilo statute novoustanovljene banke »Miramar« z osnovnim kapitalom 12 milijonov dinarjev.

× Nova koncesija v Rusiji. Komite za trgovske koncesije v Rusiji je dal nemškoruski družbi »Derumetal« triletno koncesijo za trgovske operacije v notranjosti države.

× Potovanje v Svico. V svrhu upoznavanja švicarskih razmer in za poglabitev gospodarskih odnosov med našo državo in Svico, namerava švicarski konzulat v Zagrebu prirediti skupno potovanje v Svico. Za potovanje bi prišli v prvi vrsti v poštev industrialci, trgovci in obrtniki, pridružiti bi se smeli pa tudi drugi, kakor turisti itd. Natančnejši podatki o programu, voznem redu in stroških potovanja, se bodo še pričeli.

× Padec madžarske krone je povzročil silno hausse na budimpeštanski borzi. Obenem je nastalo silno povpraševanje po zlatu. Za dvajsetkronski zlatnik so plačevali po 400 do 420.000 kron. za srebrne krone pa po 7200 kron.

× Organizacija upnikov. V Novem Sadu je bilo osnovano združenje upnikov. Ustanovni občni zbor se bo vršil sredi marca v Novem Sadu. Združenje ima namen, zastopati interese upnikov.

× Nova poljska valuta. Dne 28. januarja je bila uvedena na Poljskem nova valuta. Jedinica nove valute je zlaty (zlat goldinar), ki ima devet emndrdesetink grama čistega zlata. Zloty ima 100 »grossy« (vinarjev, ptenigov). Iz zmesi 900 gramov zlata in 100 gramov bakra se nakuje 3100 zlatih forintov. Za sedaj bodo kovali zlate novce po 100, 50, 20 in 10 zlatih goldinarjev; srebrne po 5, 2, 1 in pol zlatega goldinarja; niklajste po 20 in 50 vinarjev, iz bronca po 5, 2 in 1 vinar. Valoriizacija kreditov v zlotyh je sklenjena 24. januarja. Hipoteke, kreditne prolongacije in menice se smejo sedaj unafati samo v zlotyh. Po odredbi predsednika republike je s 1. februarjem ustavljeno vsako nadaljnje tiskanje bankovcev za potrebe v državi.

TRŽNA POROČILA.

× Dobava pisalnega in risalnega materiala. Odelenje za mornarico v Zemunu sprejema do 4. marca t. l. ponudbe za dobavo raznega pisalnega in risalnega materiala. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Prodaja stojal za električne namizne svetilke. Glavna carinarna v Ljubljani bo prodala dne 29. februarja t. l. ob 10. uri dopoldne v svojem magacinu »A« 19 komadov stojal za električne namizne svetilke. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobave. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bodo vršile dne 8. marca t. l. naslednje oteratne licitacije: 1. glede dobave 600 svetilk za vodocerpe, 2. glede dobave 200 kadi za vodo, 3. glede dobave raznih strojev, 4. glede dobave surovega platna za tapetniške svrhe, 5. glede dobave asbesta, smrkla in belila, 6. glede dobave medicne pločevine in 7. glede dobave čistega cina. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Izpred sodišča.

MLADA TATIČA.

Kajzarjeva sinova iz Senčurja sta začela že mlado delomržno postopati in krasti, Ciril Benedičič je ukradel, ker je treba za postopanje denar, delati pa se mu ni ljubilo, pred neko gostilno na Primskemem Francu Kuraltu 1000 Doin vredno kolo, Alojziju Rejcu na Mlaki pa srebrno uro vredno 300 Doin. Njegov tovariš pa je ukradel blago razpe

Henry Murger

44

La Bohème.

Prizori iz življenja cigánov.

(Nadaljevanje.)

Rudolf je bil prav tako neveden v osnovnih pojnih plesa kot v regeldetih. A znan po neki izredni druznosti se ni obotavljal in improviziral je ples, ki do tedaj še ni bil nikjer poznan. Bil je to ples, ki ga imenujemo ples kesa in obupa in ki je radi svoje izvirnosti imel neverjeten uspeh. Zaman je svetilo nanj tri tisoč plinskih svetilk, kot bi ga hotele zasmejavati, Rudolf je še vedno plesal in neprestano metal svoji plesalki v obraz cele pesti še popolnoma neizdanih madrigalov.

»Joji!« je rekel slikar Marcel, »to je neverjetno, Rudolf dela name vtis pijanega človeka, ki se valja po razbitih čašah.«

»In vendar je ulovil krasno žensko,« je rekel drugi, videč Rudolfa, kako odhaja s svojo plesalko.

»Niti zbogom nam ne rečeš?« je zakričal za njim Marcel.

Rudolf se je vrnil k umetniku in mu dal roko, ta roka pa je bila mrzla in vlažna kot moker kamen.

Rudolfova tovarišica je bila krepka hči iz Normandije, bogata in obilna postava, čije prirojeno kmetstvo se je točno pomenilo sredi elegancije pariškega razkošja in brezdelnega življenja. Imenovala se je nekako tako kot madame Serafina in je bila takrat ljubica nekega revmatika, francoskega para, ki ji je dajal petdeset louis-d'orov na mesec, ki jih je delila z nekim prodajalnikom plemičem, ki ji ni dal drugega kot batine. Rudolf ji je ugajal, upala je, da ji ne bo nič dal, in ga je peljala s seboj domov.

»Lucilija,« je rekla svoji sobarici, »ne sprejem nikogar.« In ko je bila odšla v svojo sobo, se je vrnila čez pet minut preoblečena v posebno obleko. Rudolfa je našla nepremičnega in nemega, kajti odkar je vstopil v sobo, je bil kljub svoji volji zatopljen v temna premišljevanja, polna tihih vzdihov.

»Ne pogledate me več, ne govorite več z menoj,« je rekla začudena Serafina.

»Dobro,« si je rekel Rudolf in dvignil glavo, »poglejmo jo, pa samo radi umetnosti!« kot pravi Raoul v »Hugenotih«.

Serafina je bila čudovito lepa. Njene sijalne oblike, ki jih je spretno uveljavil kroj njene obleke, so bile pod napol prozorno tkanino zelo izživajoče. Vse zapovedujoče mrzlično poželjenje se je zbudilo v Rudolfovih žilah. Vroča megla mu je

stopila v možgane. Pogledal je Serafino drugače kot iz ljubezni do estetike in vzel je v svoje roke roke lepe deklice. Bile so to krasne roke in človek bi bil rekel, da jih je izklesalo najpopolnejše dleto grškega kiparja. Rudolf je čutil, kako so te divne roke drgetale v njegovih; bil je vedno manj in manj kritik umetnosti, potegnil je k sebi Serafino, ki ji je barvala obraz ona rdečica, ki je zarja naslade.

»To bitje je pravo orodje zabave, resničen stradivarius ljubezni, na katerem bi rad zaigral naprev,« je pomislil Rudolf, ko je prav razločno slišal, kako je udarjalo srce lepe deklice naglo korračico.

V tem trenutku je močno zazvonil zvonec na stanovanjskih vratih.

»Lucilija, Lucilija!« je zakričala Serafina sobarici, »ne odprite, recite, da se še nisem vrnila!«

Pri tem dvakrat izgovorjenem imenu Lucilija je Rudolf vstal.

»Nikakor vas nočem nadlegovati, madame,« je rekel Rudolf. »Sicer pa moram oditi, je že pozno in stahujem zelo daleč. Lahko noč.«

»Kako? Odidete?« je vzkliknila Serafina in še bolj svetlo pogledala. »Zakaj, zakaj odhajate? Sem prosta, lahko ostanete.«

»Nemogoče,« je odgovoril Rudolf. »Nocoj pričakujem enega svojih sorodnikov, ki pride iz Ognjene zemlje, razvednil bi me, če bi me ne našel doma, da ga sprejemem. Lahko noč, madame!«

In naglo je odšel. Služkinja mu je šla svetiti, in Rudolf jo je slučajno pogledal. Bila je mlada, slabotna ženska in s počasnimi koraki; njeno zelo blede lice je bila ljubka antiteza k njenim črnim, naravno kodrastim lasem in dvoje oči je bilo videti kot dve bolni zvezdi.

»O fantom!« je vzkliknil Rudolf in se umaknil pred to žensko, ki je nosila ime in obraz njegove ljubice. »Nazaj! Kaj mi hočeš?« In v naglici je šel po stopnicah.

»Toda, gospa,« je rekla sobarica, ko se je vrnila k svoji gospodinjici, »ta mladi mož je nor.«

»Reci vendar, da je neumen,« je obupno odgovorila Serafina. »Oh!« je pristavila, »to me bo izmodrilo. Če bi ta bedasti Emil imel vsaj toliko pameti, da bi sedel pri njej!«

Leon je bil plemič, ki je imel v svoji neznosti bič.

Rudolf je stekel domov v eni sapi. Ko je šel po stopnicah, je našel svojega rdečega mačka, ki je jokajoče cvillil. Že dve noči je tako zaman klical svojo nezvesto ljubico, angorsko Manon Lescaut, ki je bila odšla na ljubezensko pot po sosednih strehah. »Uboga žival,« je dejal Rudolf, »stidi tebe so prevarili, tvoja Mimi ti ugaja stvari kot moja. Tolaživa se! Vidiš, uboga žival, srce žensk in

mačk je brezno, ki ga močje in mački ne bodo mogli nikdar preiskati.«

Ko je stopil v svojo sobo, je čutil, kot bi mu zlezal po ramenih leden plašč. Čeprav je bila strašna vročina Bil je to mrz samota, strašna samota noči, ki je nič ne moti. Prižgal si je svečo in tedaj zapazil, da je soba opustošena. Iz pohištva so zijali prazni predali in od stropa do tal je neskončna žalost polnila to sobico, ki se je zdela Rudolfu večje kot puščava. Ko je hodil po sobi, je zadel z nogo zavoj, v katerih so bili predmeti gospodične Mimi, in občutil je veselo ganotje, ko je videl, da še ni bila prišla ponje, kot mu je bila rekla, da bo storila jutraj. Rudolf je čutil, da se je na vse načine branil, da se bliža ura reakcije, in je uganil, da bo z mukotrpno nočjo poplačal vse grenko veselje, ki ga je bil okusil zvečer. Kljub temu pa je upal, da mu bo od napora zlomljeno telo zaspalo, preden se bodo zbudile bolečine, ki jih je toliko časa zatiral v svojem srcu.

Ko je stopil k postelji, odgrnil zavese in videl to posteljo, ki ni bila razgrnjena že dva dni, se je ustavil pred dvema blazinama, ki sta ležali druga poleg druge; pod eno je bila še na pol skrita ženska

nočna čepica; pri tem pogledu se je Rudolfu skrčilo srce pri oni tožni boleti, ki ne more izbruhniti. Zgrudil se je pred posteljno nogo, se zagrabil z rokami za čelo, pogledal to opustošeno sobo in vzkliknil:

»O Mimica, veselje moje hiše, ali je res, da si odšla, ali sem te res odposlal in te ne bom več videl, moj Bog! O krasna, rjava glavicica, ki si tako dolgo na tem mestu spala, ali ne boš več prišla sem spat? O muhasti glas, ki si me z božajočimi besedami navduševal in z jezo očaral, ali te ne bom več slišal? O bele ročice z modrimi žilami, s katerimi sem zaročil svoje ustnice, ali ste prejele moj zadnji poljub? In Rudolf je v pijanem deliriju pogreznil glavo v blazino, še polne vonja las njegove prijateljice. Zada od pristenka pa je bilo videti kot da prihaja senca lepih noči, ki jih je prebil s svojo mlado ljubico. Slišal je, kako se jasno in zvonko razlega v nočnem molku veseli smeh gospodične Mimi, in spomnil se je na ono ljubko in nalezljivo veselost, s katero ga je znala tolikokrat pripraviti do tega, da je pozabil na vse ovire in vso bedo njunega usodnega življenja.

(Dalje sledi.)

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubi oče, tast, stari oče itd.

univ. prof. dr. Leopold Heyrovský

profesor rimskega prava na češki univerzi v Pragi, predsednik akademije znanosti itd. itd.

izdihnil svojo blago dušo po dolgi in mučni bolezni dne 18. februarja.

Pogrebna svečanost se bode vršila v krematoriju v Pragi v četrtek dne 21. t. m. ob 15. uri, kjer se bode nato po želji blagopokojnikovi truplo upepelilo.

Praga-Trst, 20. februarja 1924.

Rodbini Heyrovský - odvetnik dr. Egon Staré.

„Vesna“ Brata Pohlin i. dr.
tvornica vlasnic, kljukic, rlinčic
za čevlje, kovinastih gumbov
i. t. d.

Ljubljana I. poštni predal št. 126.

Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo.
Zahtevajte vso ceno. Pri večjih naročilih popust.

Išče se za takoj ali pozneje
stanovanje

z dvema ali tremi sobami v Ljubljani.
Posredovalec dobi nagrado.

Ponudbe pod „Stanovanje“ na upravo lista.

Kože divjačine

lisice, kune, dihurje, vidre, zajce i. t. d.

kupujem neposredno z Ameriko.

Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja dalje zbiram v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bolgarke i. t. d.

Zagreb: Lavosl. Wohlmuth, Ilica 82.

Križevci: Marko Deutsch.

Bos. Novi: Ibrahim Memić.

Beograd: J. Fischer (Hotel Petrograd).

Tuzla: Braća Antić.

nadalje v Ljubljani, Nišu, Gospiću, Sofiji in Trstu.

MAVRO FISCHER, Sisak, telefon broj 86, 30 in 61.

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St.	Ime	Broj.	Ves.
1.	I. Albrecht: Ranjena gruda , izvirna povest, 104 str.	Din 12—	Din 17—
2.	Rado Murnik: Na Bledu , izvirna povest, 181 str.	16—	22—
3.	I. Rozman: Testament , ljudska drama v 4 dej., 105 str.	12—	17—
4.	Cvetko Golar: Poletno klasje , izbrane pesmi, 184 str.	20—	26—
5.	Fran Milčinski: Gospod Fridolin Zolna in njegova družina , veselomodre črtice I, 72 str.	8—	13—
6.	L. Novák: Ljubosumnost, veseloliga v 1 dejanju , poslovenil dr. Fr. Bradač, 45 str.	6—	11—
7.	Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Urta, 111 str.	12—	17—
8.	E. Gaboriau: Akt št. 113 , roman, poslov. E. V., 536 str.	22—	28—
9.	Dr. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije , 347 str.	24—	30—
10.	I. Albrecht: Andrej Ternouc , reliefna karikatura, 55 str.	6—	11—
11.	Pavel Golia: Peterčkove poslednje sanje , božična povest v 4 slikah, 84 str.	12—	17—
12.	Fran Milčinski: Mogočni prstan , narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str.	12—	17—
13.	V. M. Garšin: Nadežda Nikolajevna , roman, poslovenil U. Zin, 112 str.	10—	15—
14.	Dr. Karl Engliš: Denar , narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str.	26—	32—
15.	Edmond in Jules de Goncourt: Renée Mauperin , roman, prev. P. V. B., 239 str.	15—	21—
16.	Janko Samec: Zivljenje , pesmi, 112 str.	15—	20—
17.	Prosper Mérimée: Verne duše v vicah , povest, prev. Mirko Pretnar, 80 str.	9—	14—
18.	Jarosl. Vrhlický: Oporoka lukovskega graščaka , veseloliga v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 47 str.	6—	11—
19.	Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon , dramska bajka v 5 dejanjih, poslovenil Anton Funke, 124 str.	16—	22—
20.	Jul Zeyer: Gompači in Komurasaki , japonski roman, iz češčine prev. dr. Fr. Bradač, 154 str.	14—	20—
21.	Frid. Zolna: Dvanajst kratčasnih zgodbic , II., 73 str.	8—	13—

Znanstvena zbirka (veliki 8° format):

Dr. L. Cermelj: **Boškovičev nauk o materiji** — prostore — času v luči relativnostne teorije, 52 str.

Za vsak zvezek je računati po Din — 80 poštne in odpravnine

Naročila sprejema: **Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg 8.**

Hišne potrebščine

emajlirano težko posodo znamke „Goliath“ in lažje vrste, češkoslov. proizvoda, pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kameninasto in tekleno robo se kupi najceneje in najbolje pri tvrdki

A. Vicel,

Maribor, Glavni trg št. 5

Ne čakaj spomlad!

Naroči takoj: **seme**, sadno drevje, daljce, vrtnice, gladiole i. t. d.

Velevrtnarsko podjetje

„VRT“ DŽAMONJA

IN DRUGOVI, Maribor

Zahtevaj cenik!

BRINJE

ITALIJANSKO, ISTRSKO, HRVATSKO IMA V ZALOGI

J. KNEZ,

LJUBLJANA, GOSPO-SVETSKA CESTA ŠT. 3.

Gradbeno podjetje

Arhitekt

V. Krainer & Ko.,

Jesenice.

Stavbna vodstva;

LJUBLJANA, DOMZALE

ZAGREB,

zvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Smoking

skoraj popolnoma nov, se ugodno proda. Naslov pove uprava lista.

Kupi se

večja množina vsakovrstnih steklenic od žrnja — Ponudbe na upravo lista.

Poslji

svoj naslov in Din 15— in dobiš poštne prosto Veliki ročni spisovnik, primeren za obrtnika, trgovca, uradnika, delavca, rokodelca, vojaka in vsako gospodinjico. Viliš m P o ž g a j, knjigovodnica in kartonaža, Kranj.

Otroka

v starosti čez 1 leto, sprejem pod ugodnimi pogoji v oskrbo Naslov v upravi lista

Mi arski poslovođa

oženjen, Jugoslovian, z inovemsko prakso, dober risar, govori več jezikov, išče mesta za takoj ali s 1. apriliom. Cenj. ponudbe prosi na Mihajlovič, poslovođa, Zagreb, Paromlinska c. 75.

Visoko magrado

dobi, kdor takoj preskrbi ugodnemu veleposelniku in trgovcu gospodinjstvo izobraženo, zelo bogato nevesto, prijetno zunanjost, staro do 28 let. Obširni dopisi z navedbo premoženja eta. pod „Pridna gospodinja“ na upravo lista.

Korespondentinja

z večletno prakso, zmožna strojepisa in vseh pisarniških del išče primerne mesto. Ponudbe pod »Takoj« na upravo lista

Kontoristinja

zmožna vseh pisarniških del in strojepisa z večletno prakso išče primerne mesto. Ponudbe pod »Izbrana« na upravo lista

Pletilni stroj št. 8

(40 cm) ceno prodam. Zatiška ulica 1/1 desno — Ljubljana.

Cebulček in korenjevo seme

kupujemo. Sever & Komp. — Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Pekarna

Ivan Proselc v Mariboru. Jezdska ulica 6, peče izvrstno belo in črno pečivo in prevzema v peko domači kruh zvečer ali s jutraj ob 7. uri

Karo

je varstvena znamka, priznana najboljših in najprejnejših delav. Dragotin Roglič, Maribor. Koroska c. 19, lastna delavnica in ročno delo.

Pozor!

Popoldne urejemo knjigovodstvo. Ponudbe pod »Strokovnjak« na upravo lista.

Akademsko

izobražen, ločen, iščem partijo. Ponudbe pod »Novo življenje« na upravo lista.

Mlad gospod

želi znanja v svrhu ženitve z mlado gospodinjico ali vdovo brez otrok, staro 25—30 let. Premoženo posrta stvar. Sem v stalni državni službi. Ozira se na resne ponudbe s sliko, ki se na željo vrne. Tajnost zadržana. Ponudbe pod »Rudeči nagelj 140« na upravo lista.

Dva vagona mrve,

suhe, lepe, zelene, poljudno množino proda za ceno po dogovoru takoj Franc Ribnikar, mesar, Hrastnik ob Savi

Sobo

ali dve, meblirano ali ne, čisto, snažno iščem za takoj; za 1 do 4 mesece, plačam dobro. Ponudbe pod „Čimprei“ na upravo lista

Lep in velik lokal

se odda takoj v sredini mesta na prometnem kraju. Naslov pove uprava lista.

Trije fantiči

prav čedni mladeniči, ki krila jim rastejo, si znanja želijo! Tri punčke korajžo in s pismi na razjo na upravo lista pod »Hilestov« »Oslp«, Miška«.

Pisarniški prostori

štiri sobe skupaj, eventualno tudi dve, se po zmerni ceni takoj oddajo v sredini mesta na prometni cesti. Naslov v upravi lista.

Grafologične

karakterne skice izdeluje na strogo moderno znanstveni podlagi pismoslovec Vorsič, Maribor, Slomškova trg 16. Vpošile se naj lastno ročno pisane pismo in Din 20, ev. znamke. Pošani nila daje trafika Sever, Selo-burgova ulica.

Meblirana soba

za dva gospoda se takoj odda v novi hiši zunaj mesta. Poizve se Vodovodna cesta 290 pri g. Salehar.

Gramofon

s 13 ploščami, pet slovenskih komadov, skoraj nov se ceno proda. — Ivan Kurik, mizar, Hrastnik ob S.